

4 mei 2020

75 jaar geleden stond Nederland aan de vooravond van het definitief herwinnen van de vrijheid. Na vijf jaren van oorlog, onveiligheid en veel ontberingen, zou op 5 mei de capitulatie getekend worden en was ons land weer vrij.

Veel mensen in onze gemeente zullen dat op dat moment niet zo beleefd hebben. Sommigen waren nog geëvacueerd en verkeerden in onzekerheid over het lot van hun familie, hun vrienden, hun burens en zeker ook over wat er nog over was van hun huis en andere bezittingen. Anderen hadden de zware gevechten rondom de bevrijding van de Roerdelta hier zelf meegemaakt en zaten pas in het begin van de verwerking van de grote verliezen, die ze geleden hadden. Er zijn weinig gemeenten, waar zoveel burgerdoden vielen als in wat nu Echt-Susteren heet.

We hebben hun namen niet kunnen voorlezen vandaag. De indrukwekkende lijst van 232 namen van vrouwen en mannen, die de vrijheid niet meer mochten meemaken. Velen omdat ze met hun hele gezin zaten opgesloten in kelders, waar niet te ontkomen was aan het geweld van de bevrijding. Anderen, waaronder de Heilige Edith Stein, omdat ze werden opgepakt en wreed vermoord in verschrikkelijke vernietigingskampen. En ook de gevallen in latere conflicten, die vanwege onze vrijheid werden uitgevochten, zoals Luc Janzen, gesneuveld in Afghanistan, nu bijna tien jaar geleden, staan op onze erelijst.

We hebben hun namen niet kunnen voorlezen vandaag. Het voelt een beetje vreemd om morgen 75 jaar vrijheid te herdenken. We voelen ons immers allesbehalve vrij in deze dagen. Een onzichtbare, maar toch levensgevaarlijke vijand houdt ons de laatste weken binnen. Ook nu zien we helden in onze samenleving. Mensen, die hun eigen gezondheid en soms zelfs hun leven in de waagschaal stellen om anderen weer gezond te maken. We zien ook de angst bij diegenen, die weten dat hun leven ernstig gevaar loopt als die ongrijpbare vijand hen in zijn greep krijgt. We zien het verdriet bij mensen, die een dierbare verloren hebben, maar ook bij hen, die al zo lang in eenzaamheid moeten doorbrengen, omdat ze zichzelf of anderen niet in gevaar willen brengen. En helaas zien we ook de meelopers met de vijand, die hem helpen, door zich niks van alle voorzorgsmaatregelen aan te trekken en daarmee de gezondheid en misschien wel het leven van anderen bewust in gevaar brengen.

We hebben hun namen niet kunnen voorlezen vandaag. Maar laten we uit hun offer voor onze vrijheid 75 jaar geleden hoop putten voor een goede afloop van de crisis, waarin we ons nu bevinden. Laten we er troost in vinden voor de verliezen die we nu hebben geleden of het andere verdriet dat we ondergaan. En laten we denkend aan de slachtoffers van toen terdege beseffen dat we alleen door een gezamenlijke inspanning nu verdere slachtoffers kunnen voorkomen.

Op een leeg marktplein gaan Brigitte en ik straks namens alle inwoners van Echt-Susteren een krans leggen bij ons vredesmonument. Daarna zal het signaal Taptoe klinken. Als teken van eer, dank én hoop voor de gevallen van toen en van nu.